

Rondane - Dovre nasjonalparkstyre
Postboks 987
2604 Lillehammer
sfinpost@statsforvalteren.no

Lillehammer, 1. oktober-21

Oppstart - rullering av Forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane og Forvaltningsplan for Hemmeldalen naturreservat – Prosjektplan

Vi ønsker å gi følgende høringsinnspill:

Gjennom Bern-konvensjonen og den internasjonale konvensjonen om biologisk mangfold, har Norge forpliktet seg til å ta vare på sin opprinnelige flora og fauna. Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) som er en global avtale om bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold er også forpliktende for Norge. Hovedmålet med vern av Rondane-området er å ta vare på et fjelløkosystem med en viktig del av den siste gjenværende bestanden av Nord-Europas ville fjellrein.

Vår uttalelse har villreins behov som prioritet, samtidig som vi er kjent med at flere fuglearter også er negativt påvirket i sine leveområder. Merking av stier/utkikkspunkt for å lede ferdsel langs stier for å unngå press på sårbare, hekkende fuglearter både i hekke- og ungetid, hvor det også er mye menneskelig ferdsel, er betydningsfullt. Vi oppfatter ellers innholdet i prosjektplanen til å være relevant når det gjelder de ulike plantema.

Status for villreinen:

Det betydelige og langvarige presset på villreins leveområder i Rondane fra menneskelig ferdsel og inngrep er dokumentert gjennom omfattende forskning. Her beskrives en alvorlig situasjon for villreinen i Rondane; hvor bestandsmålet ikke er oppnådd, at villreinområdet har blitt delt i tre delbestander fordi tidligere trekk er opphørt og at området den lever i er halvert siden Rondane nasjonalpark ble opprettet i 1962.

Denne menneskelige aktiviteten har konkret ført at Rondane-stammen nå er delt i mer eller mindre isolerte bestandsenheter (områdene nord for Ula, Vulufjell, Finnsjøfjellet og områdene sør for fv. 27) og at de mest verdifulle villreinområdene i Sel har gått helt ut av bruk.

Det er i tillegg uvisst hvilke langsiktige konsekvenser dagens bruk vil ha for villreinen i framtida. Vi viser også til forsker Olav Strand ved Norsk institutt for naturforskning (NINA), sin uttalelse til NRK; «...det er godt dokumentert at villreinstammen i Rondane på lang sikt er i fare hvis ikke ferdselen reduseres».

Innspill på tiltak:

Vi mener at arbeidet med rullering av forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane og Forvaltningsplan for Hemmeldalen naturreservat, må samkjøres med for arbeidet med kvalitetsnormen for villrein. Vi ber også nasjonalparkstyret ta initiativ til en ny gjennomgang av handlingsdelen i regional plan for Rondane – Sølnekletten.

De overnevnte planarbeidene må føre til at flere tiltak vurderes for å redusere ferdselen i de viktigste leveområdene til villreinen. Et viktig tema er hensynet til friluftsløven og brukerinteressene. Rondane er et område med store friluftslivsverdier. Forvaltningen av området må være langsiktig og konfliktdempende, og gjøre gode avveininger mellom villreininteressene og ulike brukerinteresser innenfor rammen av verneforskriften.

Den frie ferdselsretten (allemannsretten), jf friluftsløven er et grunnleggende fundament for utøvelse av det tradisjonelle friluftslivet i Norge. Vi er derfor i prinsippet imot enhver regulering som kan rukke ved denne retten. Vi kan imidlertid se at det i noen spesielle tilfeller kan være behov for å regulere ferdselen av hensyn til sårbare naturtyper og/eller arter. Det er imidlertid svært viktig at reguleringen ikke legger unødige og ikke begrunnede restriksjoner på det enkle friluftslivet. Det er derfor viktig at eventuelle ferdselsrestriksjoner er godt begrunnet og dokumentert. Vi mener at dette er tilfelle, når formålet i Rondane-området er å ta vare på et fjelløkosystem med en del av den siste gjenværende bestanden av Nord-Europas ville fjellrein.

Når det gjelder tiltak for å ivareta hensynet til friluftsliv, mener vi NINA sitt temahefte - Silhuett Rondane har gode løsningsforslag:

«...I hovedtrekk må ferdsel og bruk i selve trekkområdet reduseres mye. Samtidig må en utvikle destinasjoner og opplevelser utenom de mest sårbare områdene. Områder utenfor og i randsonen til villreinområdet har heldigvis store og hittil ubenyttede kvaliteter som kan utgjøre kjernen i framtidige satsninger og strategier. Eksemplene er, så som gode utsiktspunkt, korte rundturer eller korte turer til attraksjoner. Utvikling av gode utsiktspunkt vil være spesielt

viktig fordi så mange kommer for å se Rondanemassivet med 2000-metertoppene. Noen er allerede ganske godt utnyttet slik som Formokampen, men de fleste vil kreve en langt bedre tilrettelegging og markedsføring enn i dag. Viewpoint SNØHETTA på Dovrefjell har vist hvilke potensiale som ligger i gode utsiktspunkt.»

Kvalitetsnormen for villrein ble fastsatt i 2020. «Formålet med kvalitetsnormen er å bidra til at villrein, og de ulike villreinområdene, forvaltes på en slik måte at internasjonale forpliktelser overholdes, og at nasjonale målsettinger om ivaretagelse av levedyktige bestander innenfor sine naturlige utbredelsesområder nås.»

Et aktuelt tiltak for å hindre ytterligere tap og fragmentering av villreinens leveområder, kan være å gjennomføre en form for sonering gjennom bruk av en to-delt arealstrategi, basert på arealvurderinger gjort i arbeidet med kvalitetsnormen:

- Områder som i dag har begrenset ferdsel og hvor aktivitet må begrenses.
- I andre områder må det være behov for at menneskelig ferdsel reduseres i sårbare perioder og områder for villreinen. Restaurerende tiltak må iverksettes der det er nødvendig, særlig i trekkområder. Aktuelle tiltak kan være en ny gjennomgang av forskriftene for verneområdene med tanke på ferdselsreduksjon, en vurdering av tilpassede i åpningstider for turisthytter og private utleiehytter, en gjennomgang i forvaltningsregimer på viktige veger og fortsatt vurdering av tiltak for merkede stier.

I randområdene rundt verneområdene er utvilsomt metningspunktet når det gjelder antall hytter nådd. Vi mener derfor det er viktig med en utbyggings- og utvidelses-stopp for hytter i de viktigste villreinområdene/randsoner til verneområder. Konsekvensen av flere utbygginger i randområdene er påvist å være en betydelig begrensning for villreinens arealbruk gjennom året. Bærekraftige og framtidrettede løsninger, som flytting av parkeringsplass i tilliggende områder som ved Spranget, må også gjennomføres.

Forvaltningsplanene for de store verneområdene i Rondane og Dovre, samt Hemmeldalen, må legge sterke føringer for forvaltningen av Rondane villreinområde de neste ti årene. Det forebyggende perspektivet for å ivareta villreinens leveområder må derfor tillegges stor vekt.

Med vennlig hilsen

Norsk Ornitologisk Forening, avd. Hedmark

Eli Maria Stenklev – Leder

Norsk Ornitologisk Forening, avd. Hedmark

Jon Opheim - Leder

Naturvernforbundet i Innlandet

Ole Midthun – Leder